

БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ ПРЕЗ ПЪРВОТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2018 ГОДИНА (ПРЕДВАРИТЕЛНИ ДАННИ)

През първото тримесечие на 2018 г. брутният вътрешен продукт (БВП)¹ възлиза на 21 479 млн. лв. по текущи цени. Преизчислен в евро, БВП е съответно 10 982 млн., като на човек от населението се падат 1 558 евро. Сезонно изгладените данни показват растеж от 3.6% на БВП през първото тримесечие на 2018 г. в сравнение със съответното тримесечие на предходната година и 0.9% спрямо четвъртото тримесечие на 2017 година.

БВП в стойностен обем, текущи цени

Първо тримесечие на 2018 година

По предварителни данни произведеният брутен вътрешен продукт през първото тримесечие на 2018 г. възлиза на 21 479 млн. лв. по текущи цени (табл. 1 от приложението). На човек от населението се падат 3 048 лв. от стойностния обем на показателя. При среден за тримесечието валутен курс от 1.59128 лв. за 1 щатски долар БВП възлиза на 13 498 млн. долара и съответно на 1 915 долара на човек от населението. Преизчислена в евро, стойността на БВП възлиза на 10 982 млн. евро, като на човек от населението се падат 1 558 евро.

Създадената от отраслите на националната икономика брутна добавена стойност² през първото тримесечие на 2018 г. възлиза на 18 782 млн. лв. по текущи цени.

През първото тримесечие на 2018 г. относителният дял на аграрния сектор в добавената стойност на икономиката намалява равнището си с 0.3 процентни пункта спрямо същото тримесечие на предходната година до 2.2%. Индустриалният сектор запазва равнището на относителния си дял в добавената стойност на икономиката от 29.3%. Относителният дял на добавената стойност, реализирана от дейностите в сферата на услугите, се увеличава до ниво от 68.5% при 68.2% през съответния период на предходната година.

¹ Брутният вътрешен продукт по пазарни цени е крайният резултат от производствената дейност на резидентните производствени единици. Той може да се дефинира по три начина:

- БВП е сума от брутната добавена стойност, създадена от различните институционални сектори или различните икономически дейности на икономиката, плюс данъците минус субсидиите върху продуктите. БВП е балансова позиция в състава на производствената сметка за националната икономика.

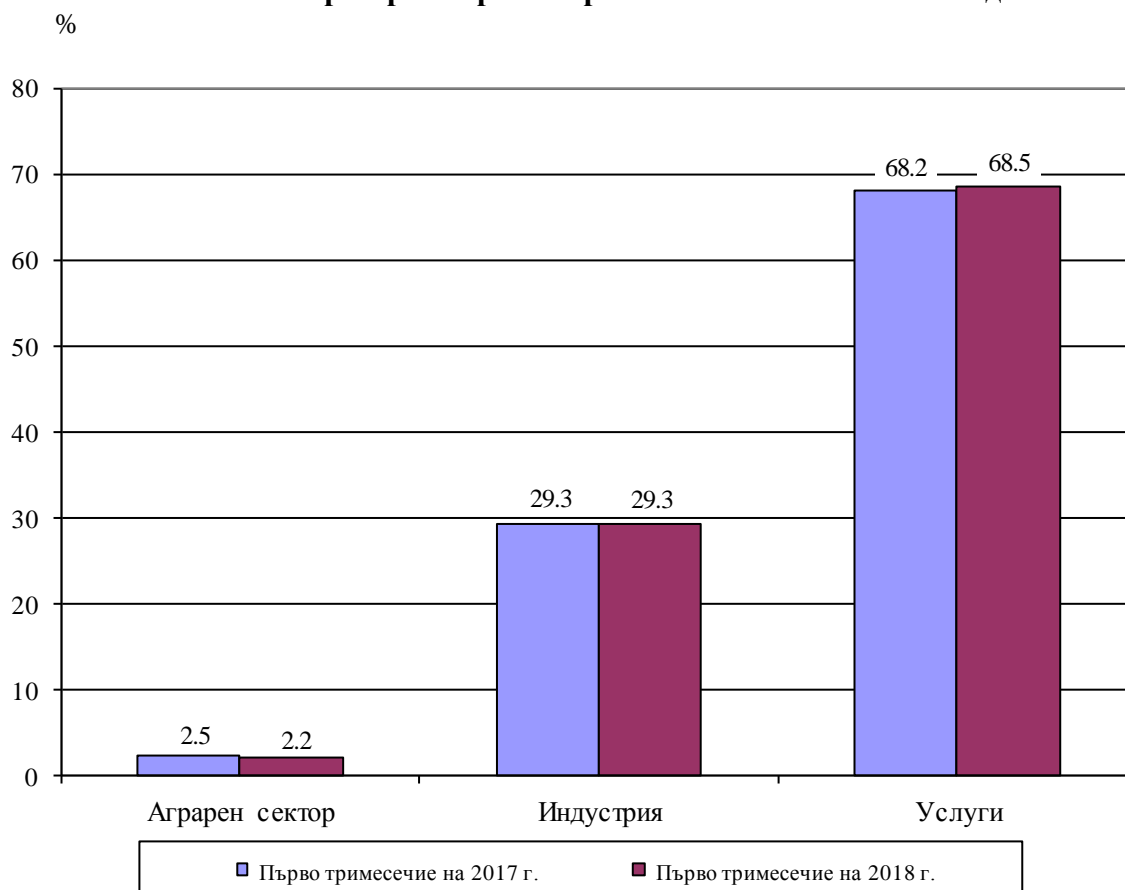
- БВП е сума от категориите крайно използване на продукти и услуги от резидентните институционални единици (фактическо крайно потребление и бруто капиталобразуване) плюс износа на стоки и услуги минус вноса на стоки и услуги.

- БВП е сума от генерираните доходи в състава на сметка „Формиране на дохода“ (компенсация на наетите, данъци върху производството и вноса минус субсидии, брутен опериращ излишък и смесен доход).

² Брутната добавена стойност (БДС) по базисни цени е балансираща позиция в състава на производствената сметка, изчислявана като разлика между произведената брутна продукция по базисни цени и междинните производствени разходи по цени на купувач.

Фиг. 1. Относителен дял на brutната добавена стойност по икономически сектори през първото тримесечие на 2017 и 2018 година

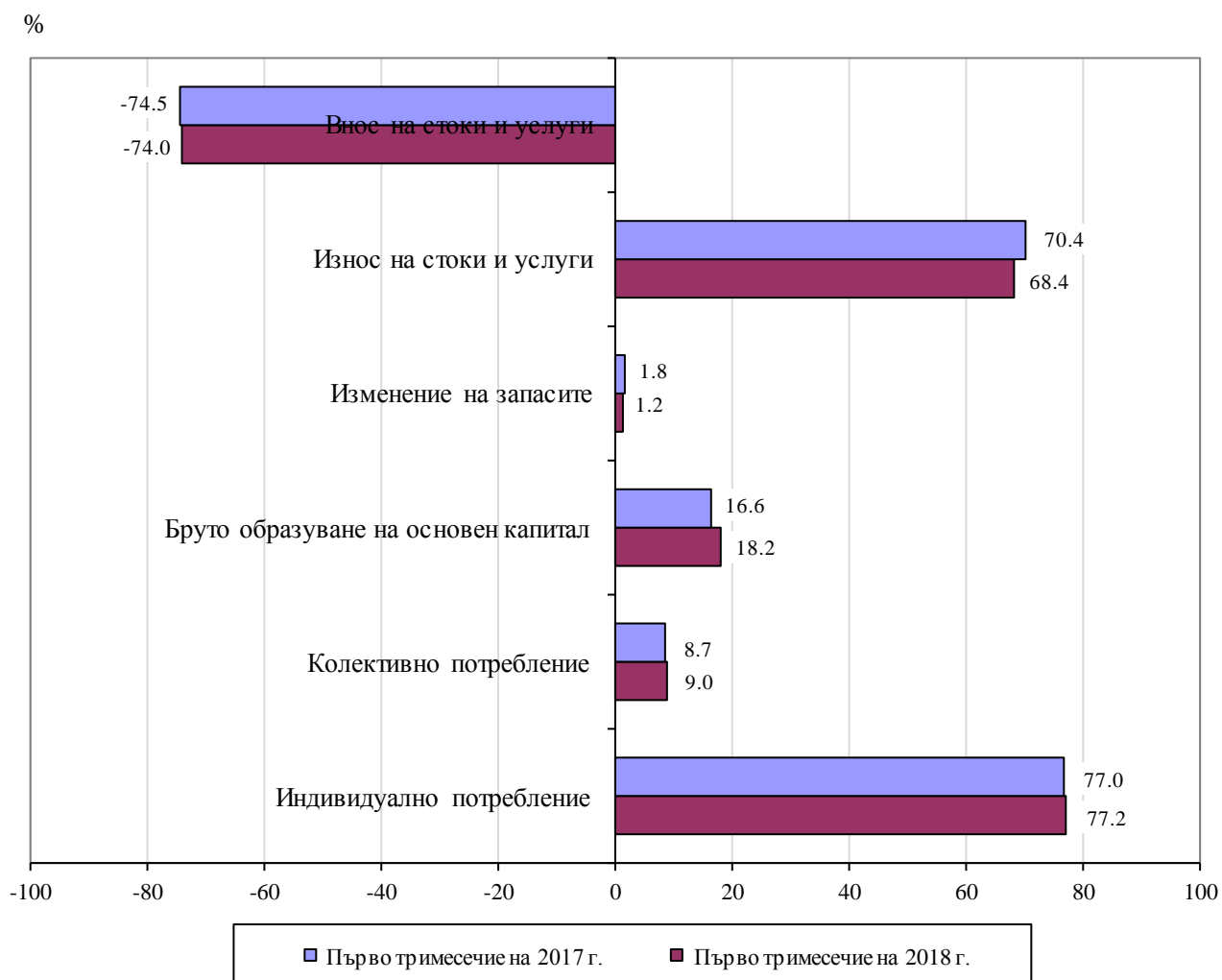
За крайното потребление¹ през първото тримесечие на 2018 г. се изразходват 86.2% от произведения БВП. Инвестициите (бруто образуване в основен капитал²) формират 18.2% от произведения БВП. Външнотърговското салдо от стоки и услуги е отрицателно.

¹ **Разходите за крайно потребление** включват разходите на резидентните институционални единици (домакинства, нетърговски организации, обслужващи домакинствата, държавно управление) за продукти и услуги, използвани за индивидуално потребление на населението и за колективно потребление на обществото. В съответствие с принципите на националната концепция разходите на домакинствата за индивидуално потребление включват разходи за продукти и услуги на територията на страната и в чужбина.

² **Бруто образуването в основен капитал** се състои от придобитите минус отписаните дълготрайни активи от резидентните производители през определения отчетен период. Дълготрайните активи могат да бъдат материални и нематериални активи, произведени в процеса на производството или от внос, които се използват многократно в производствения процес за повече от една година.

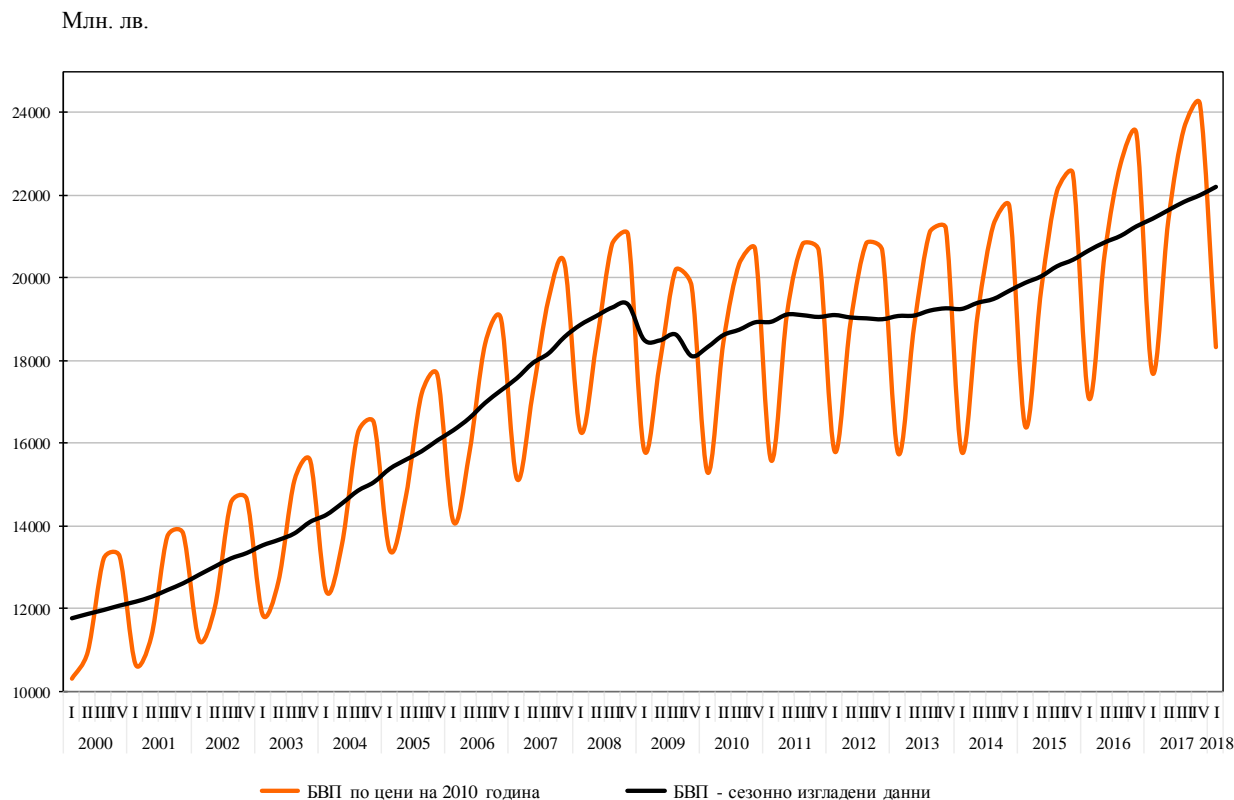

Фиг. 2. Компоненти на използвания БВП през първото тримесечие на 2017 и 2018 година

Фиг. 3. БВП по тримесечия по средногодишни цени на 2010 година

Темп на прираст на БВП, общо и по компоненти

Тримесечни изменения

През първото тримесечие на 2018 г. БВП¹ нараства спрямо предходното тримесечие с 0.9% според сезонно изгладените данни (табл. 2 от приложението). Брутната добавена стойност в икономиката нараства също с 0.9%.

По предварителни данни за първото тримесечие на 2018 г. крайното потребление нараства с 0.5%, а бруто образуването в основен капитал - с 4.6% спрямо предходното тримесечие. Износът на стоки и услуги увеличава равнището си с 1.1%, докато вносът на стоки и услуги намалява с 2.2% спрямо предходното тримесечие според сезонно изгладените данни.

¹ Сезонното изглаждане на статистическите показатели в НСИ се провежда по хармонизирана европейска методология, описана в „Ръководство на Европейската статистическа система за сезонно изглаждане“. Процедурата се осъществява с помощта на софтуерния продукт JDemetra+, при което се прилага алгоритъмът TRAMO/SEATS. На сезонно изглаждане се подлагат тримесечните данни за компонентите на БВП по производствения метод и по компоненти на разходите за крайно използване. Прилага се директен метод за сезонно изглаждане, при който агрегираните показатели и техните компоненти се подлагат на самостоятелно изглаждане. В резултат на това е налице неадитивност на сезонно изгладените данни - агрегираните показатели не са равни на сумата от техните компоненти.

Годишни изменения

БВП нараства с 3.6% през първото тримесечие на 2018 г. в сравнение със същото тримесечие на предходната година според сезонно изгладените данни (табл. 2 от приложението).

През първото тримесечие на 2018 г. спрямо същото тримесечие на предходната година брутна добавена стойност се увеличава с 3.4%. Динамиката на брутна добавена стойност се определя основно от регистрирания растеж при: Операции с недвижими имоти - 6.7%, Строителство - 6.6%, Финансови и застрахователни дейности - 5.5%, Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения - 3.7%, Добивна промишленост; преработваща промишленост; производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване - 3.4%, Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство - 2.6%, Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности - 2.1%.

По отношение на компонентите на крайното използване основен принос за регистрирания положителен икономически растеж имат бруто образуването на основен капитал - с ръст от 7.0%, индивидуалното потребление на нетърговските организации, обслужващи домакинствата - с 6.8%, индивидуалното потребление на домакинствата - с 3.4%, и колективното потребление на държавното управление - с ръст от 1.7%. Износът на стоки и услуги се увеличава с 4.4%, а вносът на стоки и услуги - с 4.6%.

Методологични бележки

Тримесечното изследване на националните икономически сметки за БВП и неговите компоненти се разработва в съответствие с методологическите принципи на Европейската система от национални и регионални сметки в Европейския съюз, приети с Регламент (ЕС) № 549/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2013 година.

Изследването се провежда регулярно от 1996 година. Динамичните редове от данни по показатели са налични в сайта на НСИ¹.

Резултатите от изследването са предварителни. Те се основават на наличната месечна и тримесечна статистическа и административна информация и се актуализират ежегодно (9 месеца след края на отчетната година) с данни от годишните изчерпателни изследвания в областта на икономическата статистика, както и въз основа на актуализирана административна информация.

Изчисленията се основават на прилаганите два независими подхода за оценка: производствен метод и метод на крайното използване.

¹ Вж. www.nsi.bg, Макроикономическа статистика.

Приложение

Таблица 1

Брутен вътрешен продукт за първото тримесечие на 2018 година¹

		Първо тримесечие на 2018 година		
		стойностен обем в текущи цени	относителен дял	
			в БДС	в БВП
		млн. лв.	%	%
1	Брутна добавена стойност по икономически сектори (2+3+4):	18782.5	100.0	87.4
2	Аграрен сектор	406.5	2.2	1.9
3	Индустрия	5503.3	29.3	25.6
4	Услуги	12872.7	68.5	59.9
5	Корективи	2696.4		12.6
6	Брутен вътрешен продукт (1+5=7+10+13+16)	21478.9		100.0
	По елементи на крайното използване:			
7	Крайно потребление (8+9)	18510.1		86.2
8	Индивидуално	16577.9		77.2
9	Колективно	1932.2		9.0
10	Бруто капиталобразуване (11+12)	4174.8		19.4
11	В основен капитал	3903.2		18.2
12	Изменение на запасите	271.6		1.2
13	Външноотърговско салдо (14-15)	-1206.0		-5.6
14	Износ на стоки и услуги	14692.7		68.4
15	Внос на стоки и услуги	15898.7		74.0
16	Статистическа разлика	0.0		0.0

¹ Сезонно неизгладени данни.

Таблица 2

Темп на прираст на БВП - общо и по компоненти¹

(Проценти)

		Темп на прираст спрямо предходното тримесечие				Темп на прираст спрямо съответното тримесечие на предходната година			
		II 2017	III 2017	IV 2017	I 2018	II 2017	III 2017	IV 2017	I 2018
1	Брутна добавена стойност по икономически сектори (2+...+11):	0.9	0.7	0.9	0.9	4.2	4	3.7	3.4
2	Селско, горско и рибно стопанство	-0.6	0.2	0.9	-1.6	0.9	-3.6	-0.3	-1.1
3	Добивна промишленост; преработваща промишленост; производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	0.9	0.9	0.8	0.7	4.1	3.9	3.5	3.4
4	Строителство	1.2	1.3	1.0	3.0	4.2	5.2	7.0	6.6
5	Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство	0.1	-0.2	0.9	1.7	4.2	3.5	2.8	2.6
6	Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	0.2	0.6	2.0	0.8	-4.0	-1.0	2.1	3.7
7	Финансови и застрахователни дейности	1.5	2.1	0.4	1.4	3.8	6.1	4.1	5.5
8	Операции с недвижими имоти	1.8	0.4	2.8	1.6	7.2	6.0	6.9	6.7
9	Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности	0.8	0.0	0.6	0.8	3.6	3.0	3.2	2.1
10	Държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и социална работа	-0.7	0.3	-0.5	0.5	4.9	3.4	2.5	-0.3
11	Култура, спорт и развлечения; други дейности; дейности на домакинства като работодатели; недиференцирани дейности на домакинства по производство на стоки и услуги за собствено потребление; дейности на екстериториални организации и служби	-0.4	0.6	-0.1	-2.3	1.4	0.4	-0.4	-2.3
12	Корективи	1.2	2.1	0.0	0.8	1.0	3.4	2.8	4.3
13	Брутен вътрешен продукт	1.0	0.9	0.7	0.9	3.7	3.9	3.5	3.6
	По елементи на крайното използване:								
14	Крайно потребление	0.5	0.9	1.3	0.5	3.8	4.3	3.8	3.3
15	Индивидуално	0.4	0.6	1.5	0.5	4	4.6	3.6	2.9
16	Колективно	0.1	0.8	1.2	-0.4	2.6	1.8	1.7	1.7
17	Бруто капиталобразуване
18	В основен капитал	2.6	-0.4	0.2	4.6	3.9	4.3	4.5	7.0
19	Изменение на запасите
20	Външнотърговско салдо
21	Износ на стоки и услуги	1.3	3.0	-1.0	1.1	3.7	4.1	2.0	4.4
22	Внос на стоки и услуги	1.1	1.3	4.4	-2.2	6.5	5.1	8.3	4.6
23	Статистическа разлика

¹ По средногодишни цени на 2010 г., сезонно изгладени данни с корекция в разликите в броя на работните дни, проценти. Темпът на прираст е изчислен въз основа на верижно обвързани оценки на компонентите на БВП по средногодишни цени на 2010 година.